

Per Catalunya (a dalt) i Catalunya indòmita (a baix) són els títols de les sardanes que Puig va compondre el 1945 en honor de Lluís Companys i Martí Rouret. / FONTS MUME/JORDI SOLER

ANTONI PUIG I ARTIGAS **Lliurepensador àcrata**

Aquells pescadors i músics de l'Escala

Des de Tolosa de Llenguadoc, la portaveu de la CNT d'Espanya en l'exili s'acomiada, al 1960, d'un company de revolució

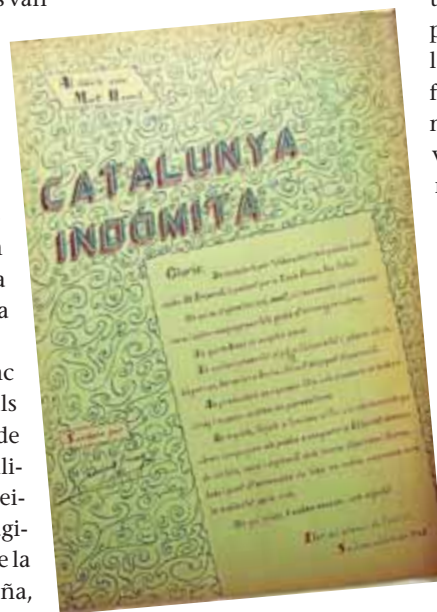
FEDERICA MONTSENY
Puig ha mort. Quan escric aquestes línies el seu cos encara està estès en una habitació de casa meua, rígid i immòbil, amb una gran serenitat en el seu rostre. La mort li ha donat una expressió solemne i severa. El seu gran front es destaca com un marbre antic. I la seva cabellera blanca i arrissada forma al voltant seu una aureòla de neu.

Els meus ulls s'omplen de llàgrimes recordant un llarg passat. Torno a veure la seva barberia de l'Escala, aquell món d'anticipació creat al voltant seu. Aquells pescadors intel·lectuals que coneixien els clàssics grecs i discutien sobre l'humà i el diví. Món d'anticipació que no es limitava a les disgregacions. Els rudes pescadors melòmans i poetes, lectors de Renan i de Ingenieros, que recitaven versos d'Alfama, eren un món apassionat i dinàmic, sempre solidari i abnegat.

En les hores de la repressió i de la dictadura, l'Escala, Puig, els seus pescadors i el seu univers d'anticipació moral es van posar al servei dels perseguïts, i dels refugis secrets de tot un poble anarquista, en les barques dels rudes marins en què revivia la vella raça hel·lènica... Quants perseguïts per la policia havien arribat, a través de la badia de Roses i el golf de Lleó a les costes franceses!

Amb aquest cos que tinc rígid davant dels meus ulls se'n van cinquanta anys de moviment confederal i llibertari. Amb ell desapareixen records, anècdotes, pàgines inèdites de mig segle de la nostra vida. Seguí, Pestaña, Carbó, Aláiz, Plaja, Aragó i tants altres van viure amb ell moments de lluita i de perill. En certa manera, tot el període de creació de la CNT a través de grans moviments reivindicatius, allí es reunien els comitès en èpoques de clandestinitat.

El vaig conèixer sent encara petit i va contribuir considerablement a la formació de la

dics, allí es reunien els comitès en èpoques de clandestinitat.

El vaig conèixer sent encara petit i va contribuir considerablement a la formació de la

meua ànima. He viscut tantes hores en la seva biblioteca de l'Escala, discutint amb ell de tot! Fins i tot per a molts companys, la seva concepció de l'amor, de la vida, la seva filosofia somrient, els seu hel·lenisme, no eren comprensos. Xocava amb molts prejudicis morals i religiosos. Em va ensenyar a ser forta i a ser lliure; a construir una personalitat pròpia, a protegir-me de la crítica i la mesquinesa.

Era un dels homes més cultes del nostre moviment. Ningú sabrà mai el que ha arribat a llegir, ni la multiplicitat dels seus coneixements. Ha deixar escrites més de 300 sardanes que el dia de demà li donaran glòria; algunes ja són tocades per cobles de la Costa Brava.

(Del llibre *Antoni Puig «Tonet». L'anarquisme i la guerra civil a l'Escala*. Rafael Bruguera. CCG Edicions 2010)